

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy Jana Kratochvíla a soudců Martina Bobáka a Vladimíra Gabriela Navrátila ve věci

žalobce: L. L.
bytem v X

proti
žalované: Kancelář Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky
sídlem Sněmovní 176/4, 118 26 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí vedoucího žalované ze dne 10. 7. 2023, č. j. PS 2023/12124,

takto:

- I. Rozhodnutí vedoucího žalované ze dne 10. 7. 2023, č. j. PS 2023/12124, je **nicotné**.
- II. Žalovaná je **povinna** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení 3 000 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

- Žalobce dne 26. 6. 2023 požádal Kancelář Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky (**Kancelář**) o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (**informační zákon**). V žádosti se ve zkratce řečeno dotazoval, zda Poslanecká sněmovna měla záměr omezit práva občanů ČR, když jim znemožnila vzít zpět trestní oznámení. Žádost navazovala na závěry usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 2. 2023, sp. zn. 8 Tdo 86/2023.
- Sdělením z 29. 7. 2023, č. j. PS 2023/11718, Kancelář informovala žalobce o odložení žádosti o informace dle § 14 odst. 5 písm. c) informačního zákona (**prvostupňové rozhodnutí**), neboť požadovaná informace se nevztahovala k působnosti povinného subjektu.
Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

3. Proti postupu Kanceláře žalobce dle § 16a informačního zákona podal stížnost ze dne 30. 6. 2023, k níž vedoucí Kanceláře napadeným rozhodnutím potvrdil prvostupňové rozhodnutí.
4. Žalobce se před soudem domáhá zrušení rozhodnutí vedoucího Kanceláře, neboť se domnívá, že má právo požadovat informace o záměru, s nímž Poslanecká sněmovna schvalovala zákon. Požádal také, aby soud žalované přikázal, ať mu sporné informace poskytne.
5. Oba účastníci řízení setrvali během řízení na svých postojích (vyjádření žalované, replika žalobce).
6. Soud vycházel ze skutkového i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu [§ 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.)]. Nenařídil jednání, neboť napadené rozhodnutí je nicotné ve smyslu § 76 odst. 2 s. ř. s.
7. Soud při posouzení věci vyšel z následující právní úpravy.
 - Podle § 76 odst. 2 s. ř. s. zjistí-li soud, že rozhodnutí trpí takovými vadami, které vyvolávají jeho nicotnost, vysloví rozsudkem tuto nicotnost i bez návrhu.
 - Podle § 178 odst. 1 správního řádu je nadřízeným správním orgánem ten správní orgán, o kterém to stanoví zvláštní zákon. Neurčuje-li jej zvláštní zákon, je jím správní orgán, který podle zákona rozhoduje o odvolání, popřípadě vykonává dozor.
 - Podle § 178 odst. 2 správního řádu nelze-li nadřízený správní orgán určit podle odstavce 1, určí se podle tohoto odstavce. [...] Nadřízeným správním orgánem jiné veřejnoprávní korporace se rozumí správní orgán pověřený výkonem dozoru a nadřízeným správním orgánem právnické nebo fyzické osoby pověřené výkonem veřejné správy se rozumí orgán, který podle zvláštního zákona rozhoduje o odvolání; není-li takový orgán stanoven, je tímto orgánem orgán, který tyto osoby výkonem veřejné správy na základě zákona pověřil. Nadřízeným správním orgánem ústředního správního úřadu se rozumí ministr, nebo vedoucí jiného ústředního správního úřadu. Nadřízeným správním orgánem ministra nebo vedoucího jiného ústředního správního úřadu se rozumí vedoucí příslušného ústředního správního úřadu.
 - Podle § 117 odst. 4 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, stojí v čele Kanceláře sněmovny vedoucí Kanceláře, který odpovídá předsedovi Sněmovny za její činnost.
 - Podle § 16a odst. 4 informačního zákona o stížnosti rozhoduje nadřízený orgán.
 - Podle § 20 odst. 5 informačního zákona nelze-li podle § 178 správního řádu nadřízený orgán určit, rozhoduje v odvolacím řízení a v řízení o stížnosti Úřad pro ochranu osobních údajů.
8. Předně soud uvádí, že sdělení o odložení žádosti ve smyslu § 14 odst. 5 písm. c) informačního zákona (potažmo napadené rozhodnutí) je podle ustálené judikatury Nejvyššího správní soudu (NSS) rozhodnutím ve smyslu § 65 s. ř. s., neboť i takové sdělení je způsobilé zasáhnout do veřejných práv žadatele o informaci (rozsudky ze dne 26. 4. 2011, č. j. 8 As 51/2010-126; ze dne 22. 9. 2011, č. j. 6 Ans 7/2011-94; a ze dne 11. 6. 2020, č. j. 1 As 189/2020-40).
9. Žaloba podle § 65 a násl. s. ř. s. je přípustná.
10. Klíčovou otázkou sporu je, zda vedoucí žalované byl věcně příslušný k rozhodnutí o stížnosti proti sdělení žalované o odložení žádosti žalobce. Naprostá absence věcné příslušnosti totiž představuje vadu rozhodnutí, která vyvolává nicotnost rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. NSS konstatoval, že „nedostatek věcné působnosti rozhodujícího orgánu je přitom nutno považovat za důvod nulity (nicotnosti, non negotium) vydaného správního aktu, tedy jeho právní neexistence, kdy tu není nic, co by bylo způsobilé s účinky právní moci dotknout právní sféry fyzické nebo právnické osoby“ (rozsudek ze dne 21. 8. 2003, č. j. 5 A 116/2001-46, č. 20/2003 Sb. NSS). S ohledem na institut věcné příslušnosti NSS na právě uvedené navázal Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

v rozsudku ze dne 23. 4. 2014, č. j. 6 Ads 87/2013-131, dle něhož „*institut věcné příslušnosti slouží k určení, který z orgánů nadaný obecně pravomocí rozhodovat o právech a povinnostech osob ve veřejné správě bude rozhodovat v konkrétní věci. Věcnou příslušnost samozřejmě nelze vymezovat individuálně, tj. s ohledem na každý jednotlivý společenský vztah, nýbrž druhově: právo vytváří okruhy věcí spojených vnitřní podobností, definuje je společnými znaky a tyto skupiny obsahově spřízněných věcí pak svěřuje k rozhodování jednotlivým správním orgánům. Absolutní nedostatek věcné příslušnosti nastává tehdy, jestliže o věci nerozhoduje orgán k tomu určený, nýbrž orgán jiný – takový, jemuž jsou k rozhodování svěřeny věci obsahově odlišné*“.

11. Stejnou otázkou věcné příslušnosti vedoucího žalované při rozhodování dle informačního zákona se Městský soud v Praze již opakovaně zabýval. Desátý senát zdejšího soudu ve skutkově

obdobné situaci dospěl k závěru, že vedoucí žalované není nadřízeným orgánem žalované (rozsudek ze dne 31. 8. 2023, č. j. 10 A 20/2023-83). Tento rozsudek řešil rozhodnutí o odvolání proti částečnému odmítnutí žádosti o informace. Jak u stížnosti, tak u odvolání je ovšem nutné určit nadřízený orgán, přičemž argumentace obsažená v rozsudku 10 A 20/2023 dopadá stejně na oba případy (ostatně v bodě 16 cit. rozsudku je zmíněn i § 16a odst. 4 informačního zákona). Na rozsudek 10 A 20/2023 navázal Městský soud v Praze rozsudky ze dne 18. 12. 2023, č. j. 5 A 71/2021-107, a ze dne 30. 1. 2024, č. j. 17 A 96/2023-36. Rozsudek 17 A 96/2023 dokonce řeší „tandemový“ případ nynějšího žalobce; spor se odlišoval pouze v povaze záměru Poslanecké sněmovny, o němž žalobce tehdy zjišťoval informace. Soud se ztotožňuje s argumentací obsaženou v těchto rozsudcích, vychází z ní a strany sporu v detailech odkazuje zejména na podrobný rozsudek 10 A 20/2023.

12. Vedoucí žalované v napadeném rozhodnutí uvedl, že „*vedoucí kanceláře Poslanecké sněmovny jako věcně příslušný nadřízený orgán ve smyslu § 16a odst. 4 [informačního zákona] přezkoumal stížnost [žalobce]*“.
13. Své tvrzení však vedoucí žalované nepodložil konkrétním odkazem na právní normu.
14. Věcnou příslušnost definuje § 10 správního řádu tak, že *správní orgány jsou věcně příslušné jednat a rozhodovat ve věcech, které jim byly svěřeny zákonem nebo na základě zákona*.
15. Podle § 16a odst. 4 informačního zákona o stížnosti na postup při vyřizování žádosti o informace rozhoduje nadřízený orgán. Pojem nadřízeného orgánu je definován v § 178 odst. 1 a 2 správního řádu, na který odkazuje i § 20 odst. 5 informačního zákona.
16. Zákonem č. 111/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zpracování osobních údajů, byl § 20 odst. 5 informačního zákona změněn tak, že pokud *nelze podle § 178 správního řádu nadřízený orgán určit, rozhoduje v odvolacím řízení a v řízení o stížnosti Úřad pro ochranu osobních údajů*. Podle přechodných ustanovení je přitom možné dřívější úpravu citovaného ustanovení použít pouze do 1. 1. 2020 (čl. XVI zákona č. 111/2019 Sb.). Důsledky z toho plynoucí vyjasnil rozsudek ze dne 26. 11. 2020, č. j. 10 As 217/2020-74, v němž NSS uvedl, že „*počínaje následujícím dnem se proto použije úprava nová, a to i na běžící řízení*“.
17. Podle § 117 odst. 4 jednacího řádu Poslanecké sněmovny v čele žalované stojí její vedoucí, avšak není zde stanoveno, že by se jednalo o nadřízený orgán ve smyslu § 178 odst. 1, věta první, správního řádu. Organizační řád žalované nemá dle § 117 odst. 5 jednacího řádu Poslanecké sněmovny formu „zvláštního zákona“, a proto jeho obsah nemůže být použit k určení nadřízeného orgánu ve smyslu § 178 odst. 1 věta první správního řádu (rozsudek NSS ze dne 6. 10. 2022, č. j. 1 As 287/2021-53). Vedoucí žalované má podle jednacího řádu

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

Poslanecké sněmovny pravomoc navrhopvat organizační řád žalované (§117 odst. 5), navrhopvat Platový řád Poslanecké sněmovny (§ 118 odst. 2) a přijímat ostatní zaměstnance do pracovního poměru (§ 118 odst. 3). Tato ustanovení vedoucímu žalované nesvěřují pravomoc rozhodovat o odvolání nebo vykonávat dozor, jak požaduje § 178 odst. 1 věta druhá správního řádu. Podle § 178 odst. 1 správního řádu tak nelze dovodit, že by vedoucí žalované byl jejím nadřízeným orgánem. Tím není ani dle § 178 odst. 2 správního řádu, neboť nespádá do kategorie žádného z taxativně vymezených subjektů.

18. Za situace, kdy nelze nadřízený správní orgán určit podle § 178 správního řádu, se uplatní § 20 odst. 5 informačního zákona, který pro tyto případy stanovuje, že o stížnosti rozhoduje Úřad pro ochranu osobních údajů. V nynějším případě se přitom nejednalo o pouhou nepřislušnost funkční. Funkční příslušnost je doktrínou definovaná jako situace, kdy „*existuje v rámci vnitřně strukturovaných správních úřadů nebo právnických osob více správních orgánů, [pročež] je třeba též určit, který z těchto více orgánů bude rozhodovat. Jedná se o zvláštní případ určení věcné příslušnosti, který se označuje též jako tzv. příslušnost funkční (Hendrych, D. a kol. Správní právo. Obecná část. 5. rozšířené vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, s. 324-325)*“; srov. rozsudek NSS ze dne 18. 1. 2018, č. j. 9 As 57/2017-44. V posuzované situaci však nelze hovořit o tom, že by žalovaná byla součástí vnitřní struktury správních orgánů spolu s Úřadem pro ochranu osobních údajů, a proto zde není dána pouze absence funkční příslušnosti, která by způsobovala nezákonnost napadeného rozhodnutí, ale je dána naprostá věcná nepřislušnost, která má za následek nicotnost napadeného rozhodnutí.
19. Závěrům rozsudků NSS ze dne 9. 2. 2023, č. j. 9 As 54/2021-21, a ze dne 21. 2. 2023, č. j. 7 As 275/2022-21, se zdejší soud pečlivě věnoval v rozsudku 10 A 20/2023, na který soud v tomto ohledu plně odkazuje.
20. Soud dodává, že neshledal, že by Úřad pro ochranu osobních údajů byl osobou zúčastněnou na řízení dle § 34 s. ř. s., neboť se toto řízení nedotýká jeho veřejných subjektivních práv (rozsudek NSS ze dne 22. 10. 2021, č. j. 5 As 95/2019-51), a to i s ohledem na skutečnost, že nicotnost napadeného rozhodnutí nelze žádným způsobem v řízení před správním soudem zhojit.
21. Napadené rozhodnutí vydal orgán k tomu věcně nepřislušný. Soud proto podle § 76 odst. 2 s. ř. s. vyslovil nicotnost tohoto rozhodnutí. Za této situace bylo předčasné posuzovat podstatu věci samé, včetně toho, zda žádost o informace spadá do „působnosti“ Kanceláře. Těmito otázkami se musí zabývat v prvé řadě orgán věcně příslušný k rozhodnutí o stížnosti žalobce, jenž k tomu dosud nedostal příležitost. V tuto chvíli soud nemůže suplovat jeho roli.
22. Po nabytí právní moci tohoto rozsudku předloží žalovaná žalobcovu stížnost ze dne 30. 6. 2023 Úřadu pro ochranu osobních údajů jakožto věcně příslušnému správnímu orgánu.
23. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Jelikož byl žalobce ve věci zcela úspěšný, uložil soud žalované zaplatit mu náhradu nákladů řízení. Náklady žalobce představuje soudní poplatek ve výši 3 000 Kč. Jiné náklady žalobce nekonkretizoval ani nedoložil.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 17. července 2024

Jan Kratochvíl v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.